FiCom ry | Elina Ussa
15.10.2021

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston uudelleen laadituksi energiatehokkuusdirektiiviksi

FiComin keskeiset näkökohdat

- ICT-alan ilmastovaikutusten; sekä hiilijalanjäljen että -kädenjäljen osalta tarvitaan seurantadataa. Tavoite edellyttää yhteismitallisia lukuja, joita voi verrata keskenään. Avoimuus on erittäin tärkeää ja tätä halutaan toimialalla edistää.

- Tietoliikenneverkkojen energiatehokkuuden paraneminen on hyvä esimerkki markkinavetoisesta kehityksestä: mobiilidatan käyttö on kymmenkertaistunut vuodesta 2014 vuoteen 2020, kun taas siirretyn datan ominaissähkönkulutus on laskenut vuoden 2014 tasosta yli 86 % vuoteen 2020.

- Suomen pitää olla esimerkki: toteutettava sähköverouudistus (datakeskusten siirtäminen sähköveroluokkaan II) on ulotettava myös alle 0,5 MW:n datakeskuksiin, joista lämpö otetaan talteen. Jatkona tälle alempi sähköverokanta tulee ulottaa koskemaan koko digitaalista infraa, mikä edesauttaa energiatehokkuuden kehittymistä.

- Tietojen luottamuksellisuus: datakeskusten yksityiskohtaiset tiedot ovat liikesalaisuuksia ja myös turvallisuus- ja huoltovarmuusnäkökulma tulee ottaa huomioon.

- Komission lainsäädäntö- ja toimivaltaa ei pidä kasvattaa eikä keskittää.

Taustalla EU:n FitFor55-ohjelma

Energiatehokkuusdirektiivin uudelleentarkastelun taustalla on Euroopan unionin vihreän kehityksen ohjelma ja sen tavoite vähentää kasvihuonekaasupäästöjen nettopäästöjä vähintään 55 % vuoteen 2030 mennessä sekä saavuttaa ilmastoneutraalisuus vuoteen 2050 mennessä.

Ehdotus energiatehokkuusdirektiiviksi on yksi Euroopan komission vihreän kehityksen ohjelman toteutukseen liittyvistä ehdotuksista, joilla EU:n ilmasto-, energia-, liikenne ja veropolitiikkaa uudistetaan tavoitteiden saavuttamiseksi.

Digitalisaatio vaatii energiaa

Digitalisaation edetessä on kiistatonta, että tietoliikenneinfra (mm. tukiasemat ja datakeskukset) kuluttaa tulevaisuudessa yhä enemmän sähköä. Alan kehityksen kannalta ei siis ole realistista tavoitella ICT-alan energiankulutuksen laskua. Sen sijaan on keskityttävä fossiilittoman energian riittävän saannin turvaamiseen, energian kulutuksen kasvun hillitsemiseen ja direktiivin tavoitteiden mukaisesti energiatehokkuuden kehittämiseen. Direktiivi on peruslähtökohdiltaan hyvä ja kannatettava.

Hiilijalanjäljen ja hiilikädenjäljen seurantaa varten tarvitaan dataa

ICT-alan ilmastovaikutusten; sekä hiilijalanjäljen että -kädenjäljen osalta tarvitaan seurantadataa. Vertailun mahdollistamiseksi tarvitaan EU:ssa yhteisesti sovittuja käytäntöjä. Tavoite edellyttää yhteismitallisia lukuja, joita verrata keskenään. Avoimuus on erittäin tärkeää ja sitä halutaan toimialalla edistää. Mittariston luominen vaatinee yrityksiltä investointeja, mutta lähtökohtaisesti nämä vaatimukset nähdään liiketoimintaa vastuullisempaan suuntaan ohjaavana mahdollisuutena.

Tietoliikenneverkkojen energiatehokkuuden kehitys erittäin nopeaa

Tietoliikenneverkkojen energiatehokkuuden paraneminen on hyvä esimerkki markkinavetoisesta kehityksestä. Suomen teleoperaattoreiden verkoissa mobiilidatan määrä on kymmenkertaistunut vuodesta 2014 vuoteen 2020. Datan siirron energiatehokkuus on samalla parantunut huomattavasti: siirretyn datan ominaissähkönkulutus on laskenut vuoden 2014 tasosta yli 86 % vuoteen 2020. Kansainvälisen selvityksen mukaan mobiiliteknologia voi auttaa vähentämään hiilidioksidipäästöjä jopa kymmenkertaisesti verrattuna toimialan omaan hiilijalanjälkeen.

Sähköverouudistukseen myös 0,5MW pienemmät datakeskukset mukaan

Suomessa vuoden 2022 alusta voimaan saatettavassa sähköverouudistuksessa kannustetaan datakeskusten hukkalämmön talteenottoon. Olisi perusteltua, että sähköverouudistus (datakeskusten siirtäminen sähköveroluokkaan II) koskisi myös alle 0,5 MW:n datakeskuksia, joista lämpö otetaan talteen. Luontevana jatkona tulisi alempi sähköverokanta ulottaa koskemaan koko digitaalista infraa. Tämä kannustaisi osaltaan verkkoinvestointeihin Suomen kilpailukyvyn parantamiseksi ja energiatehokkuuden edistämiseksi, kun tietoliikenneverkkojen käyttämän sähkön hinta ei nousisi investointien esteeksi.

Tietojen luottamuksellisuudesta

Direktiiviehdotuksen mukaan datakeskusten perustietoja kerättäisiin melkoisesti: keskuksen nimi, omistajan ja operaattorin nimi, kunta, jossa keskus sijaitsee, lattiapinta-ala ja asennettu sähköteho. Raportointi on tältä osin mahdollista, mutta tietojen turvallinen varastointi ja julkisuusperiaatteet on tarkkaan arvioitava. Datakeskusten yksityiskohtaiset tiedot ovat liikesalaisuuksia ja myös turvallisuus- ja huoltovarmuusnäkökulma tulee huomioida.

Komission lainsäädäntö- ja toimivaltaa ei pidä kasvattaa eikä keskittää

FiCom korostaa, että delegoidun säädös- ja täytäntöönpanovallan antamiseen komissiolle tulee suhtautua erittäin kriittisesti, koska silloin markkinoiden kansalliset erityispiirteet jäävät huomioimatta, mikä voi pahimmillaan johtaa erittäin huonoon lopputulokseen. Delegoitu säädösvalta ohittaa parlamentaarisen säädösmekanismin (trilogit) ja keskittää norminantovaltaa yksinomaisesti komissiolle.

Jos komissiolle kuitenkin delegoidaan toimivaltuuksia, tulee valtuutuksen tavoitteet, sisältö, soveltamisala ja kesto määritellä tarkkarajaisesti ja täsmällisesti, eikä delegoiduilla toimivaltuuksilla voi muuttaa lainsäädännön keskeisiä osia.

Elina Ussa
toimitusjohtaja
FiCom ry